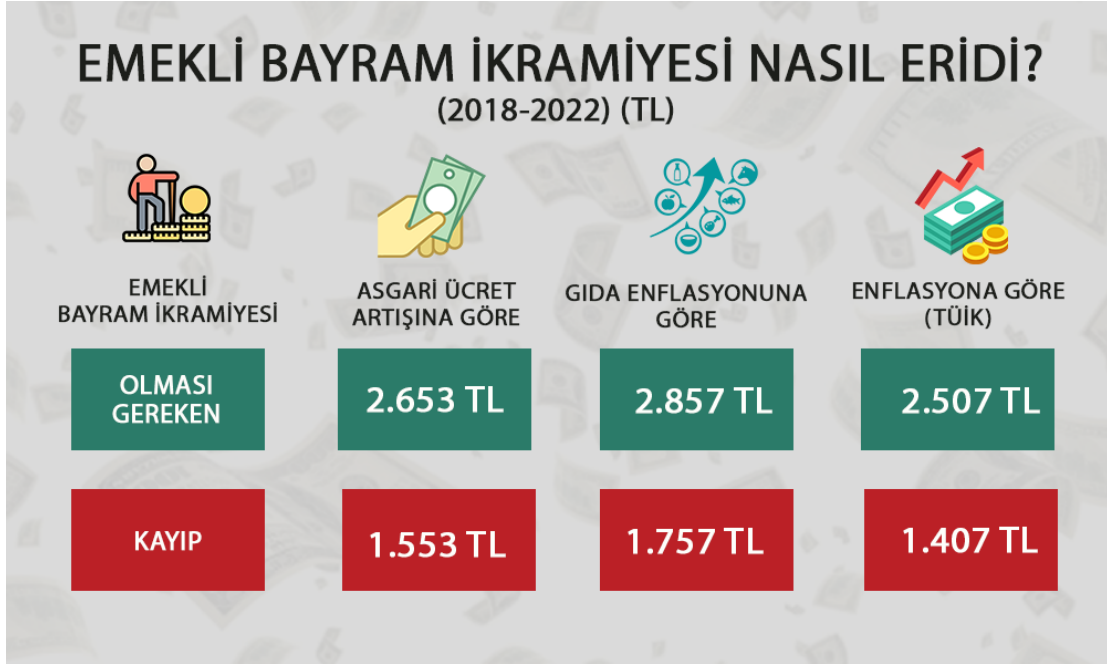


Emekli bayram ikramiyesi eridi! Emekliye enflasyon farkı dahil en az 4 bin 500 TL bayram ikramiyesi ödenmelidir!

Şekil 1: Emekli Bayram Emekli İkramesi Nasıl Eridi? (TL) (2018-2022)



Kaynak: TÜİK, Tüketici Fiyat Endeksi, Mart 2018-2022. ÇSGB, Asgari Ücret, 2018-2022. DiSK-AR.

- ✓ Emekli bayram ikramiyesi 4 yılda (2018-2022) sadece yüzde 10 arttı!
- ✓ Resmi enflasyon 4 yılda (2018-2022) yüzde 151, gıda enflasyonu ise yüzde 186 arttı!
- ✓ Emekli ikramiyeleri için geçmiş yılların enflasyon farkı ödenmelidir.
- ✓ Emeklinin enflasyona göre 5 yıllık ikramiye kaybını gidermek için bu bayramda 4.500 TL ikramiye ödenmelidir.
- ✓ Emeklilerin bayram ikramiyesi enflasyon kadar artarsa 2.507 TL, gıda enflasyonu kadar artarsa en az 2.857 TL olmalıdır.
- ✓ Emekliye her yıl dört asgari ücret ikramiye ödenmelidir.

- Türkiye’de 13,6 milyonu aşkın emekli ve hak sahibi var. Türkiye’nin en büyük toplumsal gruplarından birini oluşturan emekliler için bayram aynı zamanda ikramiye demek.
- 2018’de 1.000 TL olarak belirlenen emekli bayram ikramiyesine üç yıl boyunca zam yapılmadı, 2021 yılında ise 100 TL zam yapılarak 1.100 TL olarak ödendi.
- Emekli ikramiyesi 2018-2022 arası 4 yılda sadece yüzde 10 artarken, resmi enflasyon yüzde 151, gıda enflasyonu ise yüzde 186 arttı. Aynı dönemde asgari ücret ise 1.603 TL’den 4.253 TL’ye yükseldi.
- 5 yılda sadece yüzde 10 artan emekli bayram ikramiyeleri pula döndü, enflasyonun altında ezildi.

ERİYEN EMEKLİ AYLIKLARI VE BAYRAM İKRAMİYESİ

Bilindiği gibi AKP Hükümeti tarafından 2008’de çıkarılan **5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu** emekli aylık ve gelirlerinin ciddi biçimde düşmesine sebep oldu. Emekli aylıklarının giderek düşmesi kamuoyunda büyük tepkiyle karşılandı. Tepkiler karşısında emekli aylıklarını artırmak yerine geçici bir çözüm olarak yılda iki kez dini bayramlarda emeklilere ikramiye verilmesi yoluna gidildi.

18 Mayıs 2018 tarihli ve 30425 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 11 Mayıs 2018 tarihli ve **7143 sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun’un** 23. maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’na “Kurumca bu Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca gelir ve gelir ödemesi yapılanlara, ödemenin yapılacağı tarihte gelir ve aylık alma şartıyla, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramında 1.000’er TL tutarında bayram ikramiyesi ödenir” ek maddesi eklendi. Böylece emeklilere yılda iki bayramda toplam 2.000 TL (1.000 TL+1.000 TL) bayram ikramiyesi verilmeye başlandı. İkramiye miktarı 2021’de yüzde 10’luk artışla (100 liralık zamlı) 1.100 TL’ye (yılda toplam 2.200 TL) yükseltildi.

Bu araştırma bülteninde emekli bayram ikramiyelerinin 2018-2022 arasında enflasyon, gıda enflasyonu ve asgari ücret karşısında nasıl eridiğini ele alacağız ve en az ne kadar olması gerektiğini ortaya koyacağız.

- **5 yıllık ikramiye kaybı yaklaşık 5 bin TL!**

Bilindiği gibi emekli aylık ve gelirleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 55. maddesine göre her yılın ocak ve temmuz ayında tüketici fiyatlarındaki artış oranında artırılmaktadır. Ancak emeklilere ödenen bayram ikramiyeleri enflasyona göre artırılmadı ve bu yüzden ciddi bir enflasyon kaybı oluşuyor.

Tablo 1’de görüldüğü gibi emekli ikramiyelerinde resmi enflasyona göre 2018-2021 arası kayıp 1.984 TL oldu. Emekli bayram ikramiyeleri 2022 yılında 1.100 TL olarak ödenirse bu kayıp 4.800 TL’ye yükselecek. 2022 yılının ilk bayramında ikramiyelerin geçmiş enflasyon kaybının giderilmesi için 1.984 TL telafi ödemesi yapılmalı. Ayrıca güncel enflasyona karşı korunması için 2022 yılının ilk bayram ikramiyesi 2.507 TL olmak üzere toplam en az 4.492 TL bayram ikramiyesi ödemesi yapılmalıdır (Tablo 1). Bu artış emekli bayram ikramiyesinin resmi enflasyona karşı korunması için zorunludur.

Tablo 1: Emekli Bayram İkramiyesinde 5 Yıllık Enflasyon Kaybı (TL)

	TÜFE (2018:100)	İkramiye Miktarı (TL)	Olması Gereken İkramiye Miktarı (TL)
2018	100	1.000	1.000
2019	120	1.000	1.197
2020	134	1.000	1.339
2021	156	1.100	1.556
2022	251	1.100	2.507
4 Yıllık Toplam (2 Bayram)		8.200	10.184
5 Yıllık Toplam (2 Bayram)		10.400	15.199
4 Yıllık Kayıp			1.984
5 Yıllık Kayıp			4.799

Kaynak: TÜİK, Tüketici Fiyat Endeksi, Mart 2018-2022. DİSK-AR.

- *Gıda enflasyonuna göre emeklilerin alım gücü son 3 yılda 1.000 TL'den 385 TL'ye düştü.*

Gıda enflasyonu Mart 2022 döneminde TÜİK tarafından yüzde 70'in üzerinde açıklandı. Emeklilerde gıda enflasyonu ise yüzde 90'a yaklaştı. Emekli ikramiyesinin gıda enflasyonu karşısındaki kaybı artıyor.

Mart 2018'den Mart 2022'e geçen sürede gıda enflasyonu yüzde 185 oranında arttı. Emekli bayram ikramiyesi ise yüzde 10'luk artışla 2021'de 1.100 TL oldu. 2022 yılında emekli bayram ikramiyesinin alım gücü gıda enflasyonuna göre 385 TL'ye geriledi. Böylece emekli bayram ikramiyelerinin gıda enflasyonuna göre kaybı 1.707 TL'dir (Şekil 1). Emekli bayram ikramiyelerindeki kaybı önlemek için ikramiyeler 2022'de en az 2.857 TL olmalıydı (Tablo 2).

Tablo 2: Gıda Enflasyonu Karşısında Emekli Bayram İkramiyesi (2018-2021-2022) (TL)

	Bayram İkramiyesi	Gıda Enflasyonu Endeksi	İkramiyenin Alım Gücü	İkramiye Gıda Enflasyonuna Göre Artsaydı
Mart 2018	1.000	100	1.000	1.000
Mart 2021	1.100	168	655	1.677
Mart 2022	1.100	286	385	2.857

Kaynak: TÜİK, Tüketici Fiyat Endeksi, Mart 2018-2022. DİSK-AR.

- *Enflasyona göre emekli bayram ikramiyesinin alım gücü 3 yılda 1.000 TL'den 438 TL'ye düştü.*

Mart 2018 ve 2022 arasındaki üç yıllık dönemde TÜFE (Tüketici Fiyat Endeksi) yüzde 151 oranında arttı. Buna karşılık emekli bayram ikramiyelerinde yüzde 10'luk bir artış yaşandı. Bu durumda 2018-2022 arasında emekli ikramiyesinin alım gücü 1.000 TL'den 438 TL'ye geriledi.

Emekli ikramiyesi enflasyona göre artırılsaydı bugün en az en az 2.407 TL olması gerekirdi (Tablo 3). Böylece emekli ikramiyesinin enflasyon karşısındaki kaybı 2022 için 1.407 TL olarak gerçekleşti (Şekil 1).

Tablo 3: Enflasyon Karşısında Emekli Bayram İkramiyesi (2018-2021-2022) (TL)

	Bayram İkramiyesi	TÜFE	İkramiyenin Alım Gücü	İkramiye Enflasyona Göre Artsaydı
Mart 2018	1.000	100	1.000	1.000
Mart 2021	1.100	156	705	1.556
MART 2022	1.100	251	438	2.507

Kaynak: TÜİK, Tüketici Fiyat Endeksi, Mart 2018-2022. DİSK-AR.

- **Emekli bayram ikramiyesinin asgari ücrete oranı yüzde 62'den yüzde 26'ya geriledi.**

Emekli bayram ikramiyelerinin asgari ücret kadar artırılmaması sebebiyle emekli bayram ikramiyelerinin alım gücü düşüyor. Asgari ücretin 1.603 TL olduğu 2018 yılında belirlenen bayram ikramiyesi, asgari ücretin yüzde 62'si tutarındaydı. 2022 yılında ise bayram ikramiyesi asgari ücretin yüzde 26'sına geriledi. Emekli ikramiyesi asgari ücrete göre 37 puan gerilemiş oldu (Tablo 4).

Tablo 4: Asgari Ücret Karşısında Emekli Bayram İkramiyesi (2018-2021-2022) (TL)

	Emekli Bayram İkramiyesi	Net Asgari Ücret	İkramiye/Asgari Ücret	Asgari Ücrete Paralel Artsaydı
Mart 2018	1.000	1.603	62%	1.000
Mart 2021	1.100	2.826	39%	1.763
Mart 2022	1.100	4.253	26%	2.653

Kaynak: ÇSGB, Asgari Ücret, 2018-2022. DİSK-AR.

- **Emekli bayram ikramiyesi en az asgari ücret kadar olmalıdır.**

Mart 2018'de 1.603 TL olan asgari ücrete karşılık emekli bayram ikramiyesi 1.000 TL'ydi. Bu dönemde emekli bayram ikramiyesinin asgari ücrete oranı yüzde 62'ydi. Mart 2021'de ise emekli bayram ikramiyesinin 2.826 TL olan asgari ücrete oranı yüzde 35'e düştü. Emekli ikramiyesinin asgari ücrete oranı korunsaydı 2021 yılında emekli ikramiyesinin en az 1.763 TL'ye yükseltilmesi gerekirdi (Tablo 4). 1.100 TL'lik bayram ikramiyesi ile 2021'de emeklilerin kaybı asgari ücrete göre 663 TL oldu.

2022'de emekli bayram ikramiyesi asgari ücrete göre 1.553 TL kayıp yaşadı. Asgari ücrete göre emekli bayram ikramiyesindeki kaybın önlenmesi için ikramiyeler en az 2.653 TL olmalıydı (Şekil 1).